

Tisková zpráva

Postoje českých občanů k partnerství, manželství a rodičovství - únor 2020

- ⊙ Přibližně dvě třetiny českých občanů (66 %) vidí ideál v modelu dvoudětné rodiny, rodinu s více potomky preferuje necelá čtvrtina (23 %) občanů a necelé desetiny (7 %) se nejvíce zamlouvají rodiny s jedináčky.
- ⊙ Téměř polovina (47 %) českých občanů se domnívá, že ideálním věkem pro muže, aby se stal poprvé otcem, je do 29 let (včetně). Přibližně stejný podíl (46 %) lidí uvedl, že věk otce při narození prvního dítěte by měl být 30 let a více.
- ⊙ Názor, že žena by se měla stát matkou do 29 let věku (včetně), vyslovily více než čtyři pětiny (82 %) dotázaných. Mínění, že ideální věk matky při narození prvního dítěte je 30 let a více, zastává v současnosti jen o málo více než desetina (12 %) občanů.
- ⊙ Nadpoloviční souhlas vyjadřuje česká veřejnost s výrokem o přijatelnosti rozvodu, když je rodina nefunkční, se kterým souhlasí 73 % dotázaných. Stejně tak se více jak polovina občanů (52 %) shoduje v kladném postoji k soužití lidí, kteří spolu neplánují sňatek.
- ⊙ Nejvyšší je pak podíl nesouhlasných odpovědí pro výroky, že není správné, aby spolu žili partneři v jednom bytě, pokud nebyli oddáni (68 %) a že špatné manželství je lepší než žádné (70 %).

Zpracovala:

Naděžda Čadová

Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.

Tel.: 210 310 593; E-mail: nadezda.cadova@soc.cas.cz

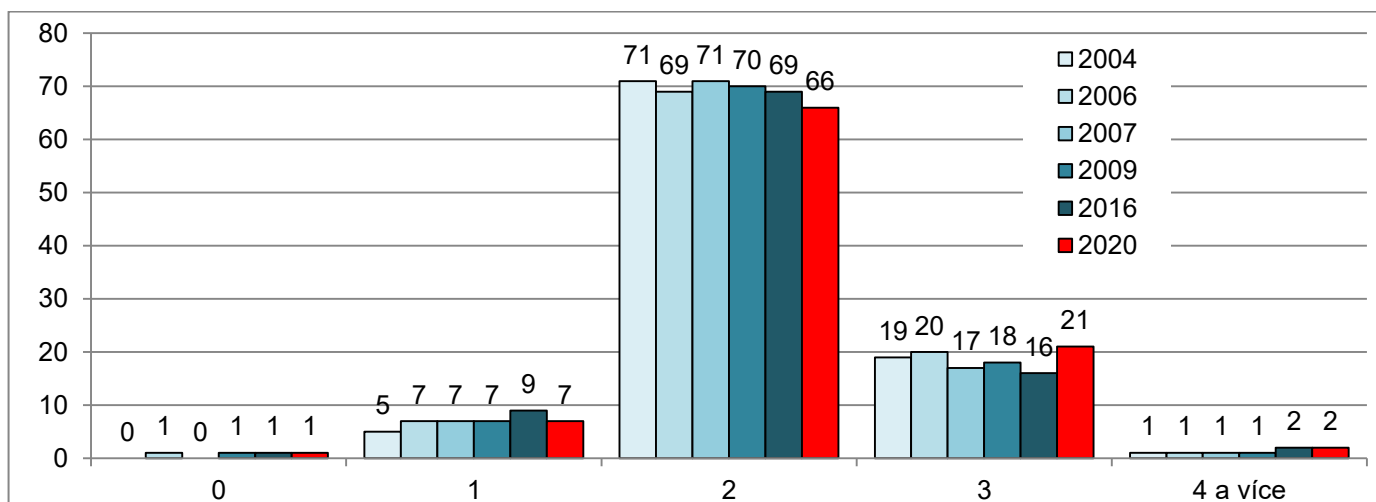

V rámci únorového výzkumu se Centrum pro výzkum veřejného mínění SOÚ AV ČR podrobněji zaměřilo na téma partnerství, manželství a rodičovství. Zkoumány byly názory na optimální počet dětí v rodině, ideální věk mužů a žen při narození prvního dítěte a další postoje, jež s rodičovstvím a partnerským soužitím souvisí.

Přibližně dvě třetiny českých občanů (66 %) vidí ideál v modelu dvoudětné rodiny. Rodinu se třemi dětmi označila za optimální více než pětina (21 %) dotázaných a pouze 2 % oslovených vyslovila názor, že je ideální mít 4 a více dětí. Necelé desetiny (7 %) oslovených se nejvíce zamlouvají rodiny s jedináčky. Pouze jeden člověk ze sta si myslí, že ideální je nemít žádné děti. Zbývající 3 % respondentů se k položené otázce nedokázala vyjádřit a zvolila odpověď "nevím".

Názor, že ideálně mají být v rodině dvě děti, je v české společnosti dlouhodobě hluboce zakořeněn, což dokresluje i časová řada od roku 2004, přesto vidíme, že v posledním měření tento názor mírně oslabil (změna je ovšem na hranici statistické významnosti) a naopak v porovnání s předchozím výzkumem z roku 2016 o 5 procentních bodů přibýlo dotázaných, kteří preferují rodinu se třemi dětmi (více viz graf 1).

Graf 1: Ideální počet dětí v rodině (%)¹

Pozn.: Dopočet do 100% tvoří odpovědi „nevím“.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost 1. – 13. 2. 2020, 1039 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Téměř polovina (47 %) českých občanů se domnívá, že ideálním věkem pro muže, aby se stal poprvé otcem, je do 29 let (včetně), v tom 4 % si myslí, že muž by se měl stát otcem ve věku od 18 do 24 let a 43 % za ideální označil věk 25 až 29 let. Přibližně stejný podíl (46 %) lidí se pak domnívá, že věk otce při narození prvního dítěte by měl být 30 let a více. Konkrétně vůbec nejčastěji zmiňovaný věk byl právě 30 let, který za ideální označilo 26 % všech dotázaných. Věk 40 let a více za optimální považovalo už pouhé 1 % respondentů. Názor, že ideální je nemít žádné děti, se objevil u méně než 1 % oslovených.

Tabulka 1: Ideální věk muže při narození prvního dítěte¹

věk	MUŽI		ŽENY	
	%	% kumulativně	%	% kumulativně
do 19 let (včetně)	0	0	0	0
20-21	1	1	7	7
22-23	2	3	13	20
24-25	15	18	35	55
26-27	13	31	17	72
28-29	16	47	10	82
30-31	27	73	10	91
32-33	7	81	2	93
34-35	9	90	1	94
36-40	3	93	0	94
41 let a více	0	93	0	94
ideální je nemít žádné dítě	0	93	0	95
Neví	7	100	5	100

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost 1. – 13. 2. 2020, 1039 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

¹ Znění otázky: „Jaký je Váš názor na ideální věk mužů a žen při narození prvního dítěte a na ideální počet dětí v rodině?“

Představy českých občanů o ideálním věku otce a matky při narození prvního dítěte se dost výrazně liší. Názor, že žena by se měla stát matkou do 29 let věku (včetně), vyslovily více než čtyři pětiny (82 %) dotázaných, z toho 29 % dotázaných uvedlo, že ideální věk ženy pro narození prvního dítěte je méně než 25 let a 53 % za ideál označilo věk 25 až 29 let. Názor, že ideální věk matky při narození prvního dítěte je 30 let a více zastává v současnosti jen o málo více než desetina (12 %) občanů. Zatímco u mužů byl nejčastěji zmiňovaný ideální věk 30 let (26 %) a druhá nejčastější odpověď byla 25 let (15 %) u žen tomu bylo naopak, když nejčastěji zmiňovaná odpověď byla 25 let (26 %) a druhou nejčastěji uváděnou hodnotou bylo 30 let (9 %).

Představy o ideálním věku při narození prvního dítěte se od roku 2004 výrazně proměnily, a to v případě obou rodičů. V případě mužů/otců byla v období let 2004 až 2009 nejčastěji zastoupena kategorie 25 až 29 let, v roce 2016 převážila kategorie nad 30 let (včetně) a v aktuálním výzkumu dosahují obě tyto věkové kategorie srovnatelných četností. Podíl těch, kteří za ideální věk pro muže, aby se stal poprvé otcem, považují věk do 30 let, klesl mezi lety 2004 až 2020 o 20 procentních bodů a naopak podíl těch, podle kterých je optimální stát se otcem ve věku 30 let a více, vzrostl o 18 procentních bodů. V porovnání s posledním výzkum z roku 2016 ovšem k žádné statisticky významné změně nedošlo.

Tabulka 2: Ideální věk muže při narození prvního dítěte – vývoj (v %)

věk	2004	2006	2007	2009	2016	2020
do 24 let (včetně)	10	6	6	7	5	4
25-29 let	57	48	47	48	40	43
nad 30 let (včetně)	28	40	39	39	49	46

Pozn.: Dopočet do 100% tvoří odpovědi „nevím“.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost.

Zatímco v roce 2004 se téměř polovina (48 %) dotázaných domnívala, že žena by měla mít první dítě před pětadvacátými narozeninami, v letech 2006 až 2009 sdílely stejný názor už jen necelé dvě pětiny respondentů a ve výzkumech z let 2016 a 2020 jen o málo více než čtvrtina. Naopak nárůst jsme zaznamenali v případě podílu těch, kteří za ideální věk ženy při narození prvního dítěte označují rozmezí 25 až 29 let (nárůst mezi lety 2004 až 2020 o 11 procentních bodů) i těch, kteří si myslí, že ženě by při narození prvního dítěte mělo být 30 let a více (nárůst o 7 procentních bodů). Zdá se, že trend, kdy respondenti posunovali ideální věk pro rodičovství u mužů i žen do čím dál vyššího věku, se v aktuálním šetření zastavil a aktuální výsledky jsou statisticky srovnatelné s posledním výzkumem z února 2016.

Tabulka 3: Ideální věk ženy při narození prvního dítěte – vývoj (v %)

věk	2004	2006	2007	2009	2016	2020
do 24 let (včetně)	48	38	38	37	27	29
25-29 let	42	50	47	51	55	53
nad 30 let (včetně)	5	7	8	7	13	12

Pozn.: Dopočet do 100% tvoří odpovědi „nevím“.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost.

Do svého únorového šetření Naše společnost zařadilo CVVM i sadu výroků, jejichž prostřednictvím respondenti vyjadřovali své postoje k partnerskému soužití, názory na manželství, rozvody a rodičovství obecně (viz graf 2).

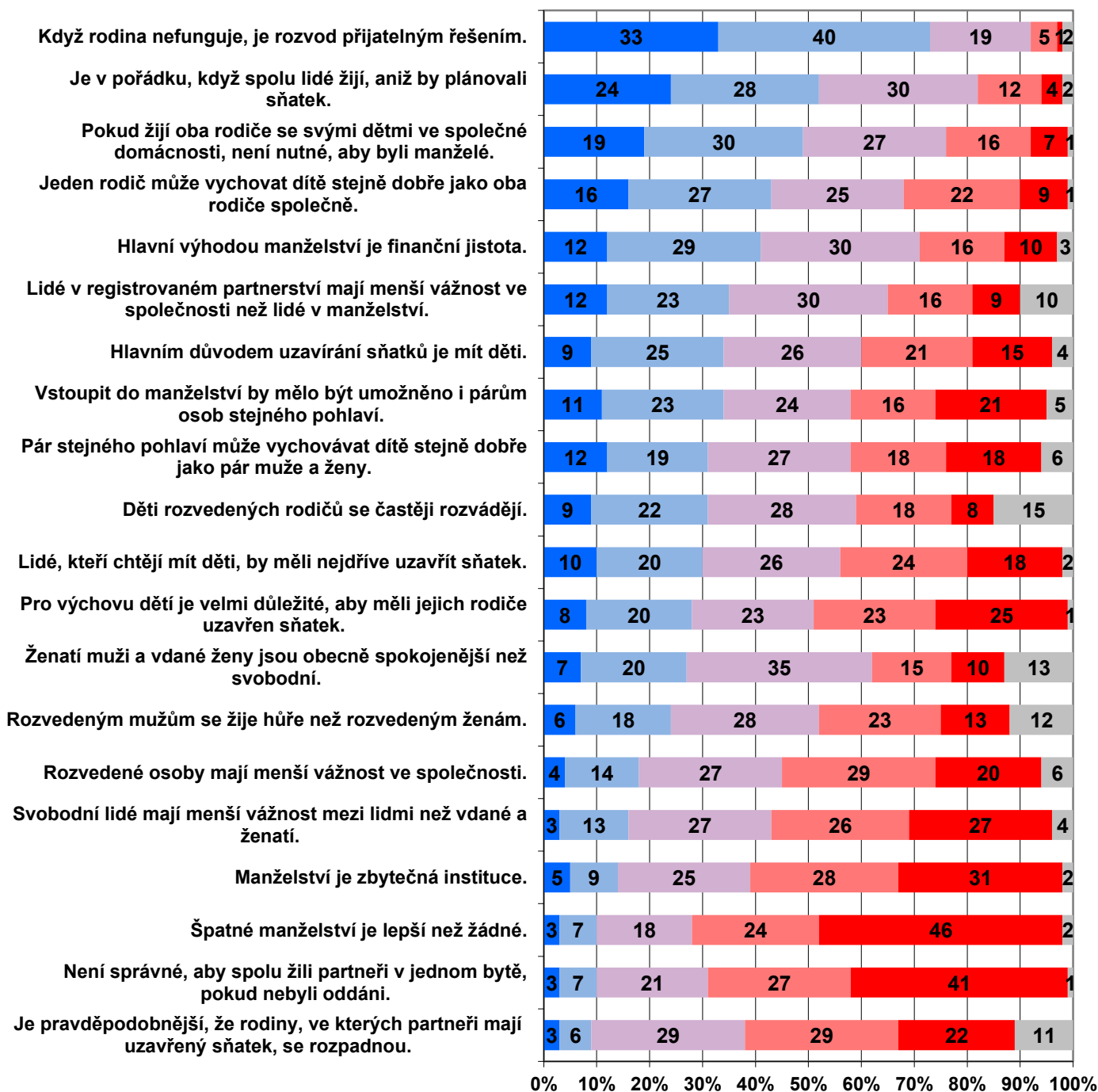
Téměř tři čtvrtiny (73 %) české veřejnosti vyjadřují souhlas s výrokem o přijatelnosti rozvodu, když je rodina nefunkční („Když rodina nefunguje, je rozvod přijatelným řešením.“), pouze více než dvacetina (6 %) se staví proti tomuto výroku a necelá pětina (19 %) respondentů zaujala neutrální postoj. Nadpoloviční většina (52 %) občanů se shoduje v kladném postoji k soužití lidí, kteří spolu neplánují sňatek, proti se postavilo 16 % dotázaných. O něco méně než polovina (49 %) veřejnosti nepovažuje za nutné, aby měli rodiče žijící společně se svými dětmi uzavřené manželství, proti tomuto výroku se ohradila necelá čtvrtina (23 %) lidí. Názor, že jeden rodič může vychovat dítě stejně dobře jako oba rodiče společně, podpořily o málo více než dvě pětiny (43 %) oslovených, naopak proti se staví necelá třetina (31 %) respondentů. Převažující souhlas nad nesouhlasem jsme zaznamenali ještě v případě výroku, že hlavní výhodou manželství je finanční jistota, se kterým souhlasilo 41 % dotázaných a nesouhlasilo 26 %.

V případě dalších výroků již není souhlasný názor tak silný jako v předchozích případech, i když stále převažuje. Více než třetina (35 %) občanů věří, že lidé v registrovaném partnerství mají ve společnosti menší vážnost, než lidé v manželství, necelá čtvrtina (24 %) si myslí opak. Podle necelé třetiny (31 %) dotázaných se pak děti rozvedených rodičů rovněž častěji rozvádějí, opačný názor se objevil u více než čtvrtiny (26 %) oslovených. Přibližně vyrovnané podíly souhlasu i nesouhlasu jsme pak zjistili v případě výroků, že hlavním důvodem uzavírání sňatků je mít děti (34 % souhlasí, 36 % nesouhlasí), že vstoupit do manželství by mělo být umožněno i párům stejného pohlaví (34 % souhlasících, 37 % nesouhlasících) a že ženatí muži a vdané ženy jsou obecně spokojenější než svobodní (27 % souhlasí, 25 % nesouhlasí).

U následujících výroků již vidíme převahu nesouhlasných postojů nad souhlasnými. Více než třetina veřejnosti nesouhlasí s tím, že páry stejného pohlaví mohou vychovávat dítě stejně dobře jako pár muže a ženy (souhlas 31 %, nesouhlas 36 %) a že rozvedeným mužům se žije hůře než rozvedeným ženám (souhlas 24 %, nesouhlas 36 %). Více než dvě pětiny (42 %) občanů nesouhlasily s tím, že lidé, kteří chtějí mít děti, by měli mít nejprve uzavřený sňatek, souhlas se naopak objevil u téměř třetiny (30 %) veřejnosti. Téměř polovina pak odmítla výrok, že pro výchovu dětí je velmi důležité, aby měli jejich rodiče uzavřený sňatek (28 % souhlasí, 48 % nesouhlasí), a že rozvedené osoby mají ve společnosti menší vážnost (18 % souhlasí, 49 % nesouhlasí).

Nadpoloviční většina české veřejnosti si pak nemyslí, že je pravděpodobnější, že rodiny, kde partneři mají uzavřený sňatek, se rozpadnou (zde souhlasilo nejméně dotázaných ze všech výroků, a to 9 %, nesouhlasilo 51 %) a že svobodní lidé mají menší vážnost mezi lidmi než vdané a ženatí (16 % souhlasí, 53 % nesouhlasí). S téměř třetí pětinným nesouhlasem se pak setkal výrok, že manželství je zbytečná instituce (14 % souhlasí, 59 % nesouhlasí) a více než dvě třetiny oslovených odmítli tvrzení, že není správné, aby spolu partneři žili v jednom bytě, pokud nebyli oddáni (10 % souhlasí, 68 % nesouhlasí). Nejvyšší je pak podíl nesouhlasných odpovědí u výroku, že špatné manželství je lepší než žádné (10 % souhlasí, 70 % nesouhlasí).

Graf 2: Souhlas/nesouhlas s výroky o partnerství a rodičovství (v %)²

■ rozhodně souhlasí ■ spíše souhlasí ■ ani souhlas, ani nesouhlas ■ spíše nesouhlasí ■ rozhodně nesouhlasí ■ neví

Pozn.: Položky v grafu jsou řazeny sestupně podle dosaženého skóre souhlasných odpovědí.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost 1. – 13. 2. 2020, 1039 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

² Znění otázky: „Do jaké míry souhlasíte, nebo nesouhlasíte s následujícími výroky?“ Výroky viz graf 2. Varianty odpovědí: rozhodně souhlasí, spíše souhlasí, ani souhlas, ani nesouhlas, spíše nesouhlasí, rozhodně nesouhlasí.

Obecně vidíme, že se česká veřejnost staví kladně k soužití partnerů bez nutnosti jejich formálního sňatku. Stejně tak není instituce manželství brána jako nutný základ pro početí potomků či zakládání rodiny, neznamená to ovšem, že by bylo manželství pro Čechy bezvýznamné a zbytečné. Dále je česká veřejnost poměrně otevřená rozvodům, především pokud je manželství nefunkční, a je ve velké míře tolerantní k rozvedeným lidem. Nicméně považuje za pravděpodobnější, že se děti rozvedených rodičů sami rozvedou. Poněkud rozpolcená s velmi mírnou převahou nesouhlasu je pak česká veřejnost v případě manželství osob stejného pohlaví a také toho, zda jsou páry stejného pohlaví schopné vychovávat děti stejně dobře jako pár muže a ženy.

Respondenti se ve svých postojích k těmto výrokům liší především na základě věku, rodinného stavu a pohlaví. Dalším podstatným ukazatelem je i zařazení se na pravolevé škále politické orientace, životní úroveň dotázaného a náboženského vyznání. Naopak rozdíly na základě vzdělání jsou vesměs malé a statisticky nevýznamné.

Významné rozdíly mezi muži a ženami se objevují především v případě názoru na to, zda může jeden rodič vychovávat dítě stejně dobře jako oba rodiče společně, se kterým souhlasilo 50 % žen a 36 % mužů. Ženy pak o něco častěji odmítly výrok, že rozvedeným mužům se žije lépe než rozvedeným ženám. Ženy se pak ukázaly jako tolerantnější k manželství párů stejného pohlaví, když souhlas výrokem, že vstoupit do manželství by mělo být umožněno i párům stejného pohlaví, vyslovilo 39 % žen a 29 % mužů. Větší vstřícnost ke stejnopohlavním párům pak ženy projevily i v případě výroku, že páry stejného pohlaví mohou dítě vychovávat stejně dobře jako pár muže a ženy, se kterým souhlasilo 35 % žen a 26 % mužů.

Věkové rozdíly mezi respondenty byly také podstatným faktorem pro rozdílné postoje k diskutovaným výrokům. Významně se ve svých názorech odlišují především lidé ve věku 60 let a více. Lidé nad 60 let častěji vyjadřovali svůj nesouhlas s výrokem, že jeden rodič může vychovávat dítě stejně dobře jako oba rodiče společně, že soužití lidí, kteří neplánují sňatek, je v pořádku, že pokud žijí rodiče společně s dětmi v jedné domácnosti, tak nemusí být manželé a že manželství je zbytečná instituce. Méně vstřícnosti tato věková skupina také projevila ke stejnopohlavním párům, když častěji odmítli, že by jim mělo být umožněno vstoupit do manželství i že mohou děti vychovávat stejně dobře jako pár muže a ženy. Souhlas se naopak u respondentů nad 60 let častěji objevoval v případě tvrzení, že lidé, kteří chtějí mít děti, by měli nejprve uzavřít sňatek, že hlavní výhodou manželství je finanční jistota, že svobodní lidé mají ve společnosti menší vážnost než ženatí muži a vdané ženy a že ženatí muži a vdané ženy jsou obecně spokojenější než svobodní, že není v pořádku, aby spolu partneři žili v jedné domácnosti, pokud nemají uzavřený sňatek, že sňatek rodičů je důležitý pro výchovu dětí, že se děti rozvedených rodičů častěji rozvádí a že rozvedené osoby obecně mají ve společnosti menší vážnost, stejně jako lidé, kteří žijí v registrovaném partnerství.

Významný rozdíl mezi svobodnými a ženatými či vdanými lidmi se obecně projevil především u výroků, které se nějakým způsobem týkaly manželství, jeho role v dalších krocích a plánech partnerů a při výchově dětí. Není překvapivé, že sezdání lidí více obhajují instituci manželství a její důležitost oproti svobodným, popř. rozvedeným. Lidé žijící v manželství častěji souhlasili s tím, že ženatí muži a vdané ženy jsou obecně spokojenější, rozvedení zase ve zvýšené míře odmítali výrok, že rozvedení lidé mají ve společnosti menší vážnost a častěji souhlasili s tím, že když rodina nefunguje, je rozvod přijatelným řešením. Svobodní lidé vyjadřovali vyšší toleranci k manželství a výchově dětí stejnopohlavními páry, což může ovšem souviset s věkem, neboť mladší lidé jsou obecně v tomto ohledu vstřícnější.

Rozdíly se mezi respondenty projevují i na základě toho, zda deklarují příslušnost k nějakému náboženství či víře, nebo zda se označují za ateisty. Respondenti, kteří se hlásí k římskokatolickému náboženskému vyznání, obecně častěji souhlasili s výrokem podporujícím uzavírání manželských svazků a naopak více odmítali soužití partnerů a výchovu dětí bez uzavřeného manželství. Poněkud méně často také souhlasili s tím, že pokud rodina nefunguje, je rozvod přijatelným řešením.

Lidé, kteří se na pravolevé škále politické orientace zařazují k levici, se oproti lidem radícím se k pravici častěji přiklání k názoru, že lidé, kteří chtějí mít děti, by měli uzavřít sňatek, že hlavní výhodou manželství je finanční jistota, že hlavním důvodem pro uzavření sňatku je mít děti, že není správné, aby spolu partneři žili, pokud nemají uzavřený sňatek, který je rovněž důležitý pro výchovu dětí. Levicově orientovaní se rovněž častěji domnívali, že ženatí muži a vdané ženy jsou obecně spokojenější než svobodní, že děti rozvedených rodičů se častěji rozvádí a že rozvedené osoby mají menší vážnost ve společnosti. Ve zvýšené míře se pak u nich objevilo odmítnutí možnosti uzavírání manželství pro páry stejného pohlaví i nesouhlas s tím, že by páry stejného pohlaví mohly vychovávat dítě stejně dobře jako pár muže a ženy. Naopak lidé klonící se na totožné škále k pravici jsou obecně více tolerantní k lidem, kteří spolu žijí, aniž by měli uzavřený sňatek i k uzavírání manželství párů stejného pohlaví.

U některých výroků můžeme pozorovat i vliv toho, zda respondenti vyrůstali v úplné či neúplné rodině. Na základě této vlastnosti se dotázaní liší především v názoru na to, zda jeden rodič může vychovat své dítě stejně dobře jako oba rodiče společně. Logicky lidé vyrůstající v neúplných rodinách více souhlasí s tímto výrokem oproti lidem, kteří vyrůstali v rodinách úplných. Lidé, kteří vyrostli s oběma vlastními rodiči, pak výrazně častěji nesouhlasí s tím, že manželství je zbytečná instituce.

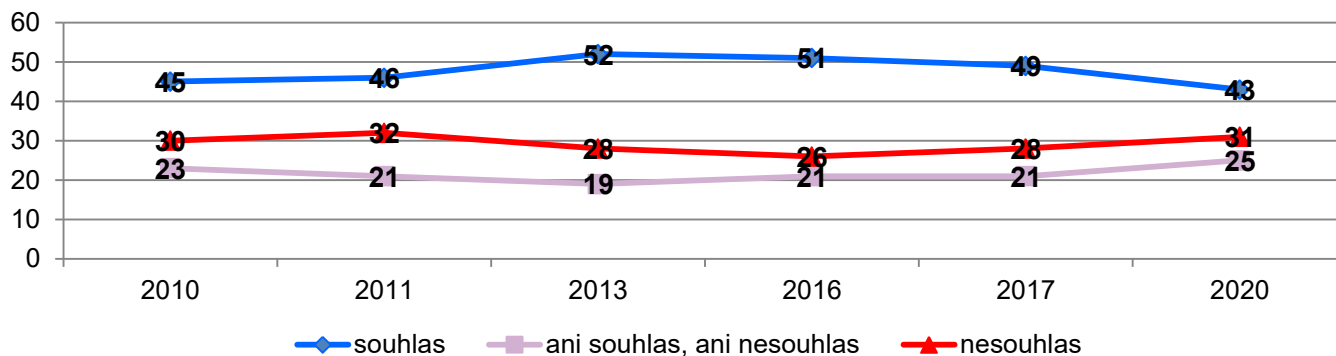
Ve výzkumu jsme se dále zeptali, kolik dětí během svého života vychovával nebo vychovává sám respondent. Podíl těch, kteří v životě dosud žádné dítě nevychovali, ani nevychoávají, se nepřekvapivě lišil podle věku, když u respondentů do 20 let tvořil 100 % odpovědí, do 30 let více necelé tři čtvrtiny (74 %), do 45 let více než čtvrtinu (27 %), a ve věku 45 let a více jen necelou desetinu. Rozdíly podle počtu vychovaných dětí tak v podstatě kopírovaly rozdíly zjištěné podle věku respondentů. Lidé, kteří vychovávají nebo vychovali 3 a více dětí, častěji nesouhlasili s tím, že jeden rodič může vychovat dítě stejně dobře jako oba rodiče společně. Souhlas se u nich naopak častěji objevil v případech výroku, že lidé, kteří chtějí mít děti, by měli nejprve uzavřít sňatek, že hlavní výhodou manželství je finanční jistota, že lidé, kteří nemají uzavřený sňatek, by spolu neměli žít, že sňatek rodičů je pro výchovu dětí důležitý, že ženatí muži a vdané ženy jsou obecně spokojenější a že rozvedení mají ve společnosti menší vážnost. Dotázaní bez výchovných zkušeností naopak častěji souhlasili s tím, že je v pořádku, aby spolu lidé žili, i když nemají uzavřený sňatek, že pokud rodiče žijí společně se svými dětmi, nemusí být manželé, že manželství je zbytečná instituce, že by uzavírání manželství mělo být umožněno i párům stejného pohlaví a že tyto páry mohou dítě vychovat stejně dobře jako pár muže a ženy.

Rozdíly v názorech na partnerské soužití, manželství a rodičovství se objevily také podle subjektivně hodnocené životní úrovně domácnosti. Respondenti, kteří označili životní úroveň vlastní domácnosti jako špatnou, častěji souhlasili s tím, že lidé, kteří chtějí mít děti, by nejprve měli vstoupit do manželství, že hlavní výhodou manželství je finanční jistota, že není správné, aby spolu partneři žili, pokud nemají uzavřený sňatek, že není správné, aby nesezdaní partneři žili společně, že sňatek rodičů je pro výchovu dětí důležitý, že ženatí muži a vdané ženy jsou spokojenější než svobodní, že hlavním důvodem uzavírání sňatků je mít děti, že děti rozvedených rodičů se častěji rozvádí a lidé rozvedení nebo žijící v registrovaném partnerství mají ve společnosti menší vážnost. Lidé považující životní úroveň své domácnosti za dobrou naopak častěji věřili, že je v pořádku, aby spolu partneři žili i bez uzavřeného sňatku, že by i páry osob stejného pohlaví měli mít možnost uzavřít sňatek a že mohou vychovat dítě stejně dobře jako pár muže a ženy.

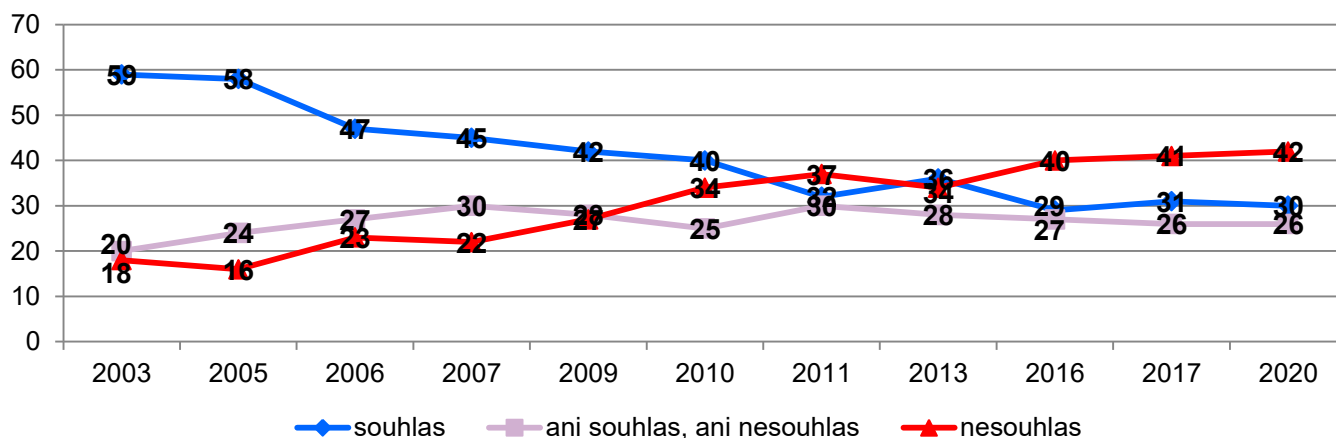
Časový vývoj názorů české veřejnosti na partnerství, manželství a rodičovství zachycují grafy 3a až 3q.

Grafy 3a až 3q: Souhlas/nesouhlas s výroky o partnerství a rodičovství – časové srovnání

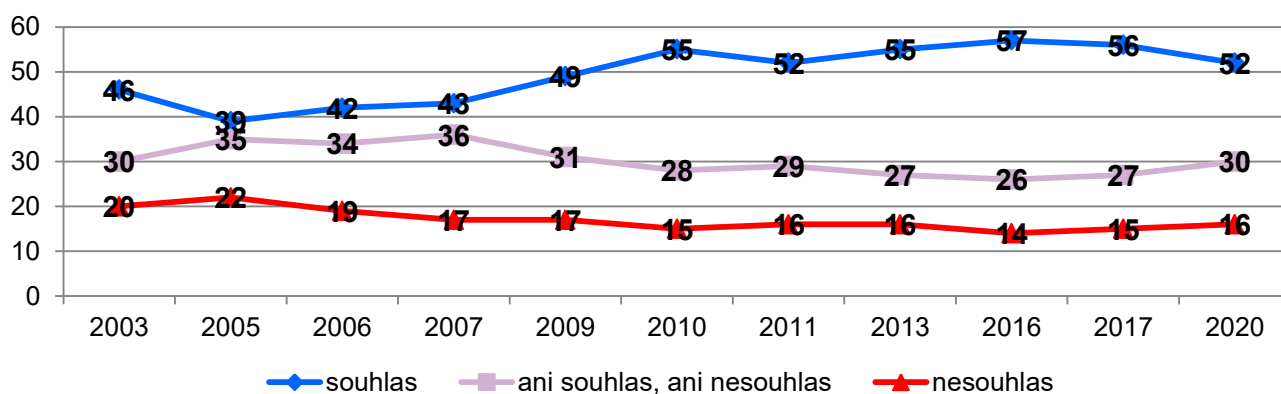
Jeden rodič může vychovat dítě stejně dobře jako oba rodiče společně.

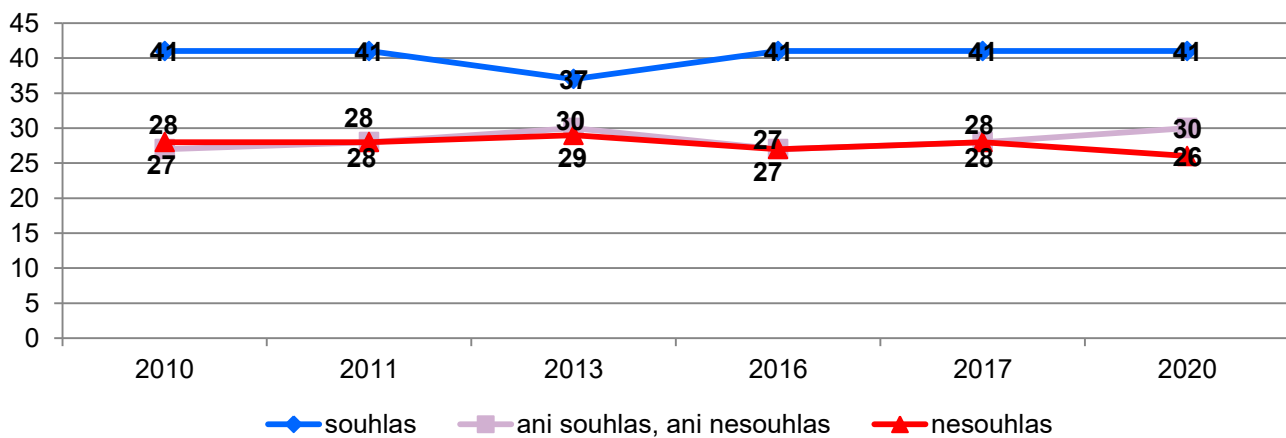
Lidé, kteří chtějí mít děti, by měli nejdříve uzavřít sňatek.

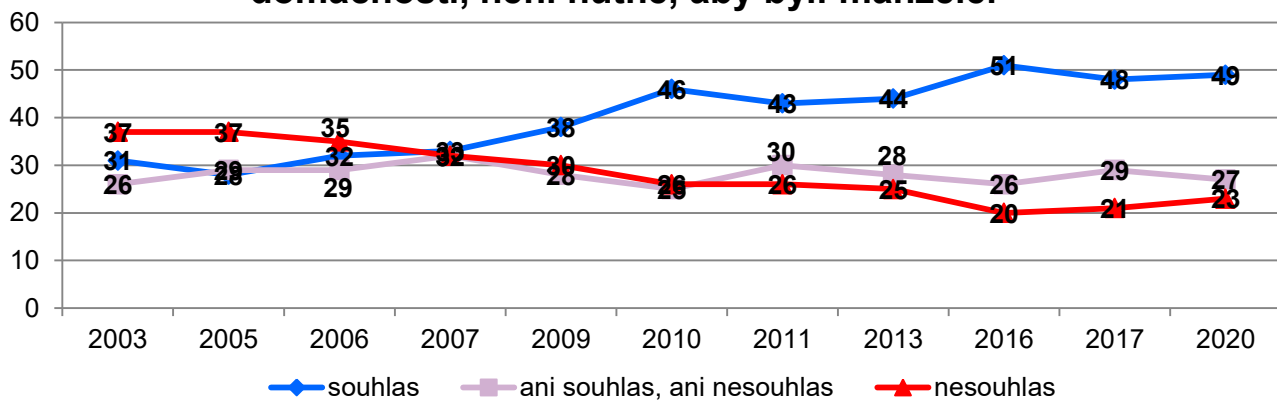
Je v pořádku, když spolu lidé žijí, aniž by plánovali sňatek.

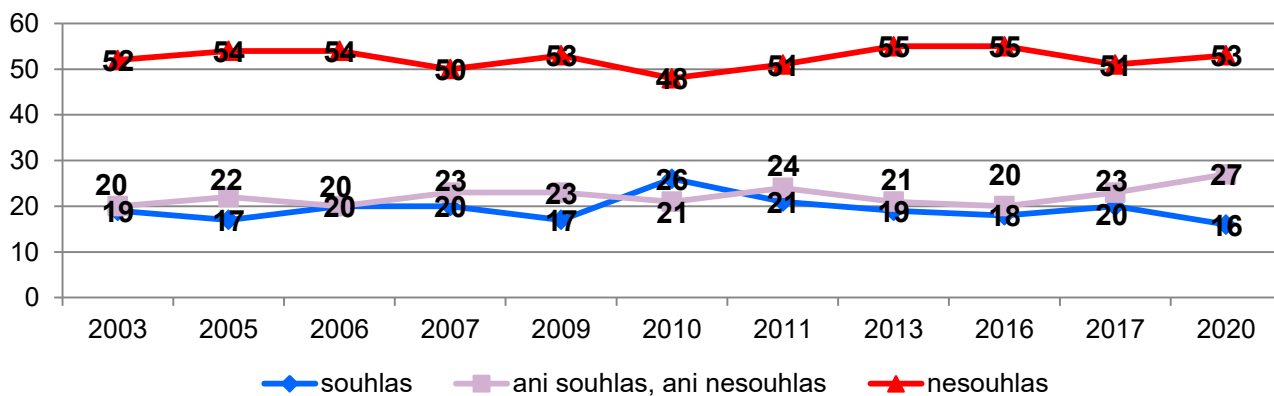
Hlavní výhodou manželství je finanční jistota.

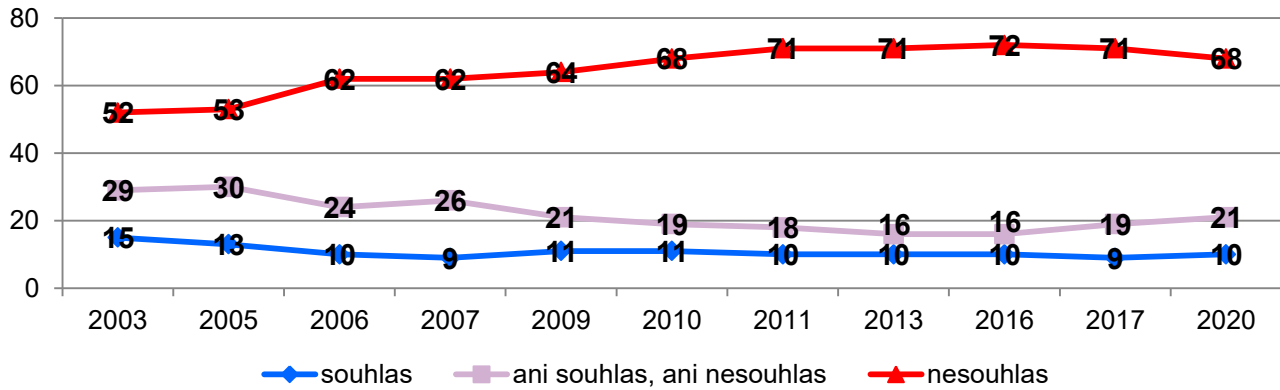
Pokud žijí oba rodiče se svými dětmi ve společné domácnosti, není nutné, aby byli manželé.

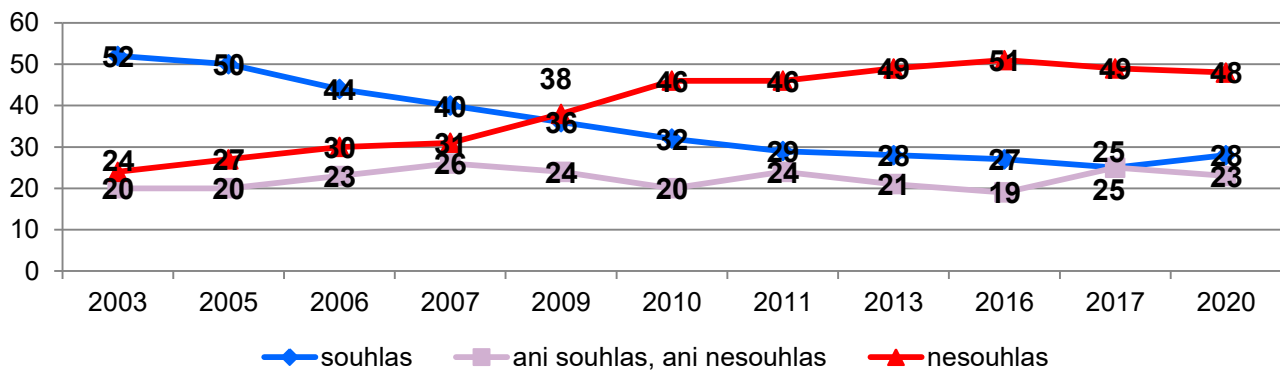
Svobodní lidé mají menší vážnost mezi lidmi než vdané a ženatí.

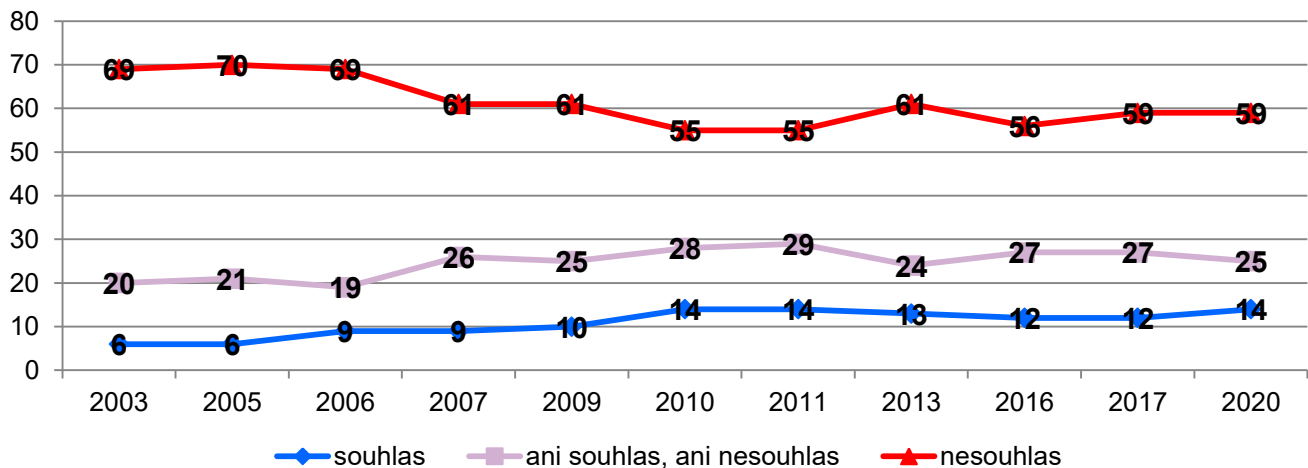
Není správné, aby spolu žili partneři v jednom bytě, pokud nebyli oddáni.

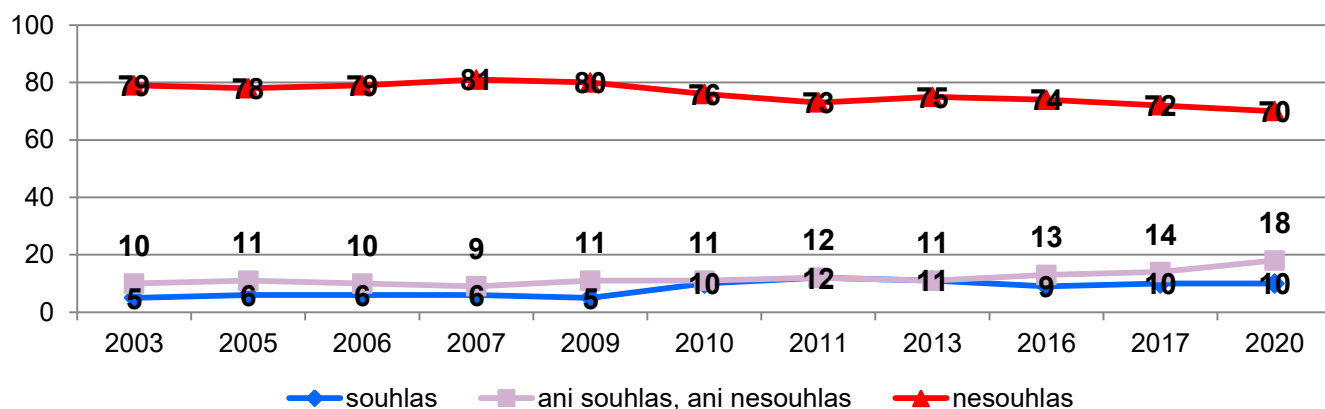
Pro výchovu dětí je velmi důležité, aby měli jejich rodiče uzavřen sňatek.

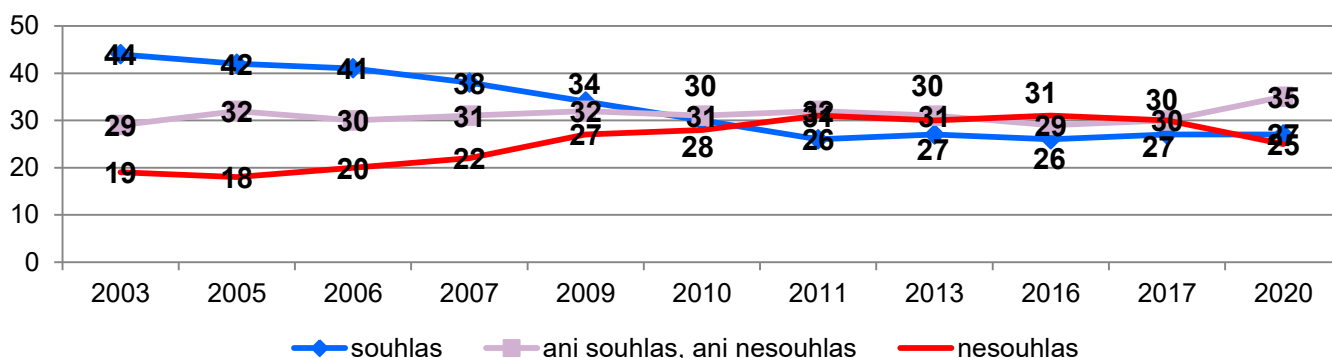
Manželství je zbytečná instituce.

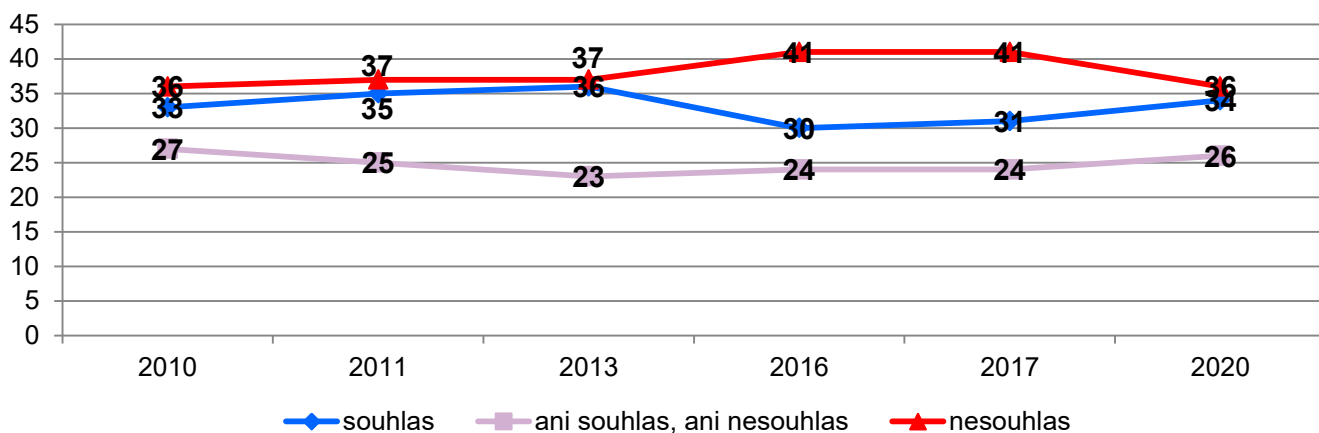
Špatné manželství je lepší než žádné.

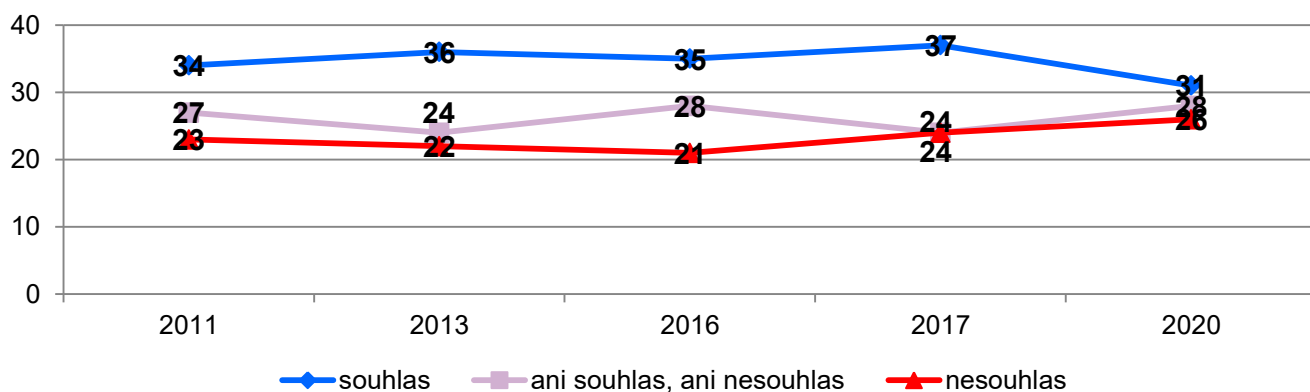
Ženatí muži a vdané ženy jsou obecně spokojenější než svobodní.

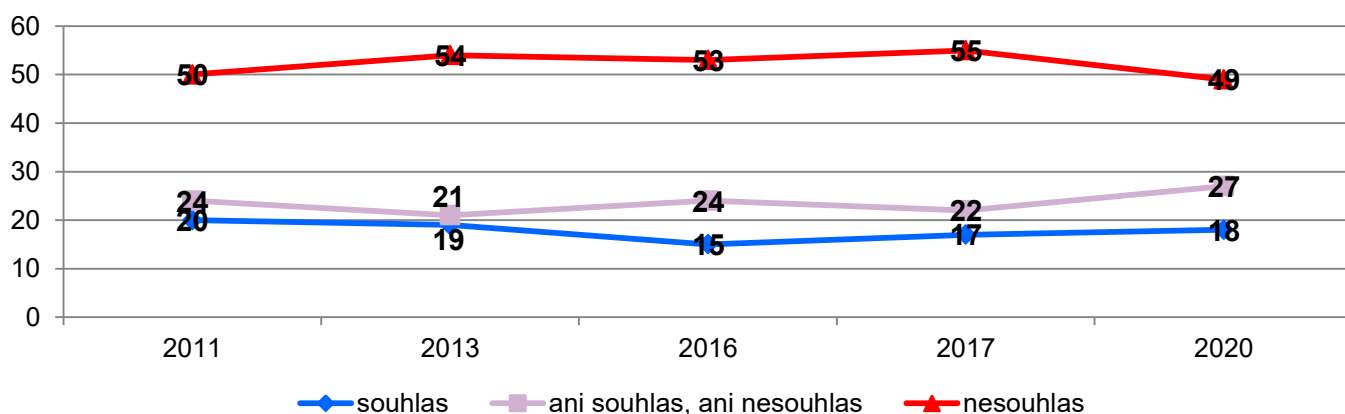
Hlavním důvodem uzavírání sňatků je mít děti.

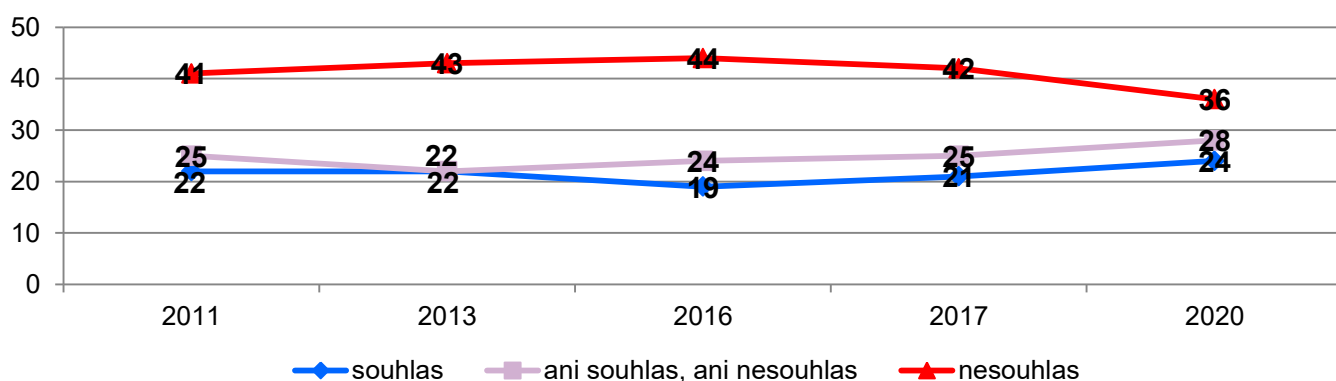
Děti rozvedených rodičů se častěji rozvádějí.

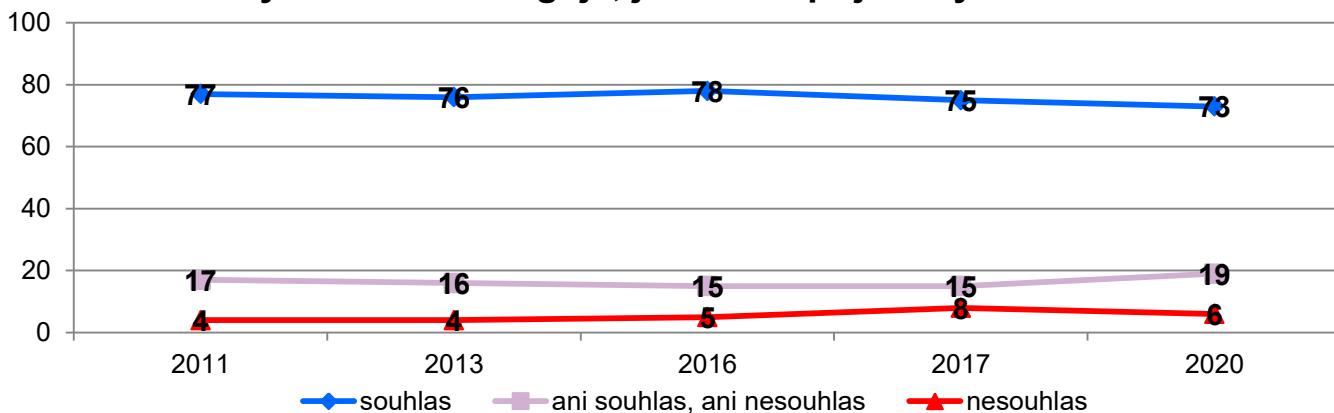
Rozvedené osoby mají menší vážnost ve společnosti.

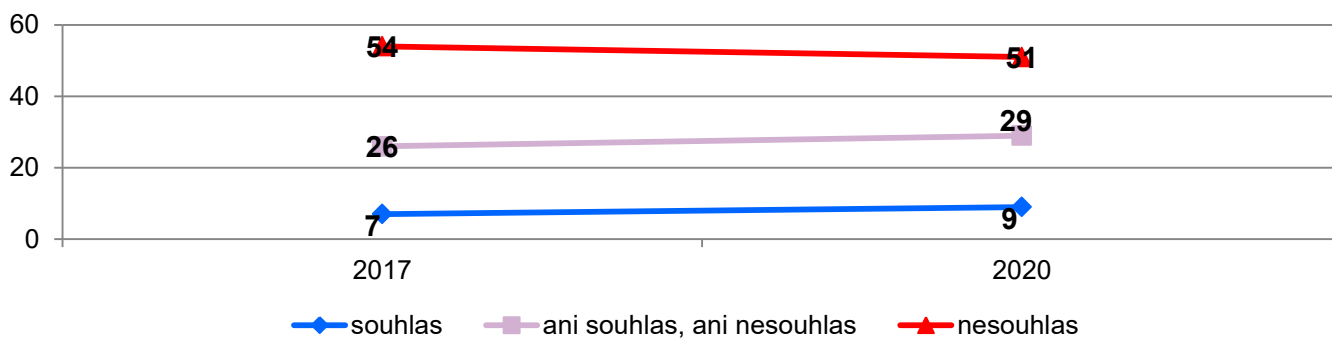
Rozvedeným mužům se žije hůře než rozvedeným ženám.

Když rodina nefunguje, je rozvod přijatelným řešením.

Je pravděpodobnější, že rodiny, ve kterých partneři mají uzavřený sňatek, se rozpadnou.

Pozn.: Ve všech grafech dopočet do 100% tvoří odpověď „nevím“.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost.

Oproti minulému šetření z roku 2017 jsme nezaznamenali statisticky významný nárůst souhlasu v případě žádného z uvedených výroků, pokles souhlasu byl naopak zjištěn u tvrzení, že děti rozvedených rodičů se častěji rozvádí, že jeden rodič může dítě vychovat stejně dobře jako oba rodiče společně a že rozvedeným mužům se žije hůře než rozvedeným ženám (u všech shodně o 6 procentních bodů) a že je v pořádku, aby spolu lidé žili, i když neplánují sňatek a že svobodní mají ve společnosti menší vážnost než ženatí a vdané (shodně o 4 procentní body), který byl ovšem u všech výroků kompenzován pouze nárůstem neutrální odpovědi „ani souhlas, ani nesouhlas“. Pokles nesouhlasu jsme zaznamenali u výroku, že rozvedené osoby mají ve společnosti menší vážnost (o 6 procentních bodů), že hlavním důvodem uzavírání manželství je mít děti a že ženatí muži a vdané ženy jsou obecně spokojenější (shodně o 5 procentních bodů).

Pokud se zaměříme na delší časové srovnání, tedy na otázky, které jsou v našich výzkumech pokládány pravidelně už od roku 2003, pak můžeme konstatovat, že česká společnost je v současnosti tolerantnější k soužití partnerů, kteří neuzavřeli sňatek, a to včetně výchovy dětí rodiči, kteří nejsou manželé.

To dokládá nárůst souhlasu a pokles nesouhlasu mezi lety 2003 až 2020 u výroku, že pokud žijí oba rodiče se svými dětmi ve společné domácnosti, není nutné, aby byli manželé (nárůst souhlasu o 18 procentních bodů, pokles nesouhlasu o 14 procentních bodů) a že manželství je zbytečná instituce (nárůst souhlasu o 8 procentních bodů,

pokles nesouhlasu o 10 procentních bodů), a naopak pokles souhlasu a nárůst nesouhlasu u tvrzení, že pokud chtějí mít lidé děti, měli by uzavřít sňatek (pokles souhlasu o 29 procentních bodů, nárůst nesouhlasu o 24 procentních bodů), že pro výchovu dětí je sňatek rodičů velmi důležitý (pokles souhlasu i nárůst nesouhlasu o 24 procentních bodů), a že ženatí muži a vdané ženy jsou obecně spokojenější (pokles souhlasu o 17 procentních bodů, nárůst nesouhlasu o 6 procentních bodů). Poněkud překvapivě se v tomto kontextu jeví nárůst souhlasu a pokles nesouhlasu s tvrzením, že i špatné manželství je lepší než žádné (nárůst souhlasu o 5 procentních bodů, pokles nesouhlasu o 9 procentních bodů).

Technické parametry výzkumu

<i>Výzkum:</i>	<i>Naše společnost, v20-02</i>
<i>Realizátor:</i>	<i>Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Projekt:</i>	<i>Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR</i>
<i>Termín terénního šetření:</i>	<i>1. - 13. 2. 2020</i>
<i>Výběr respondentů:</i>	<i>Kvótní výběr</i>
<i>Kvóty:</i>	<i>Kraj (oblasti NUTS 3), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání</i>
<i>Vážení dat:</i>	<i>Vzdělání X NUTS 2, věk X NUTS 2, pohlaví X kraj, velikost místa bydliště X věk, vzdělání X věk</i>
<i>Zdroj dat pro kvótní výběr a vážení dat:</i>	<i>Český statistický úřad</i>
<i>Reprezentativita:</i>	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
<i>Počet dotázaných:</i>	<i>1039</i>
<i>Počet tazatelů:</i>	<i>182</i>
<i>Metoda sběru dat:</i>	<i>Osobní rozhovor tazatele s respondentem - kombinace dotazování CAPI a PAPI</i>
<i>Výzkumný nástroj:</i>	<i>Standardizovaný dotazník</i>
<i>Otázky:</i>	<i>OV.80, OV.61, IDE.69</i>
<i>Kód zprávy:</i>	<i>ov200325</i>
<i>Zveřejněno dne:</i>	<i>25. března 2020</i>
<i>Zpracovala:</i>	<i>Naděžda Čadová</i>

Slovníček pojmů:

Kvótní výběr – napodobuje strukturu základního souboru (u nás je to obyvatelstvo České republiky starší 15 let) pomocí nastavení velikosti vybraných parametrů, tzv. kvót. Jinými slovy kvótní výběr je založen na stejném procentuálním zastoupení vybraných vlastností. Pro tvorbu kvót používáme údaje z Českého statistického úřadu. V našich výzkumech jsou stanoveny kvóty na pohlaví, věk, vzdělání, region a velikost obce. Vzorek je tedy vybrán tak, aby procentuální podíl např. mužů a žen ve vzorku odpovídal procentuálnímu podílu mužů a žen v každém kraji ČR. Podobně je zachován procentuální podíl obyvatel jednotlivých krajů ČR, občanů různých věkových kategorií, lidí s různým stupněm dosaženého vzdělání a z různých velkých obcí.

Reprezentativní výběr je takový výběr z celé populace, z jehož vlastností se dá platně usuzovat na vlastnosti celé populace. V našem případě to tedy znamená, že respondenti jsou vybráni tak, abychom zjištěné údaje mohli zobecnit na obyvatele České republiky starší 15 let.

Vážení dat – způsob zvýšení reprezentativity souboru vzhledem k vybraným charakteristikám populace pomocí přiřazení váhy každému respondentovi. Váhy jsou vytvářeny pomocí metody iterativního proporčního vážení a pohybují se v rozsahu 0,333 až 3.

Centrum pro výzkum veřejného mínění (CVVM) je výzkumným oddělením Sociologického ústavu AV ČR, v.v.i.. Jeho historie sahá do roku 1946, kdy jako součást Ministerstva informací začal fungovat Československý ústav pro výzkum veřejného mínění. Současné Centrum vzniklo v roce 2001 převedením svého předchůdce (IVVM) z Českého statistického úřadu do Sociologického ústavu AV ČR, v.v.i.. Včlenění do vědecké instituce zaručuje kvalitní odborné zázemí a kredit pracoviště; jako součást akademického prostředí musí CVVM SOÚ AV ČR splňovat veškeré nároky a dosahovat tak té nejvyšší odborné úrovně. Hlavní náplní práce oddělení je výzkumný projekt Naše společnost, v jehož rámci je prováděno deset šetření ročně. Jedná se o průzkum veřejného mínění na reprezentativním vzorku české populace od 15 let, kterého se vždy účastní přibližně 1000 respondentů. Omnibusová podoba dotazníku umožňuje pokrýt velkou šíři námětů, a do šetření jsou proto pravidelně řazena politická, ekonomická i další obecně společenská témata. Jsou využívány jak opakované otázky, které umožňují sledovat vývoj zkoumaných jevů, tak náměty nové, reagující na aktuální dění. Díky dlouhodobému a kontinuálnímu charakteru je tento vědecký projekt zkoumání veřejného mínění v České republice ojedinělý. |
